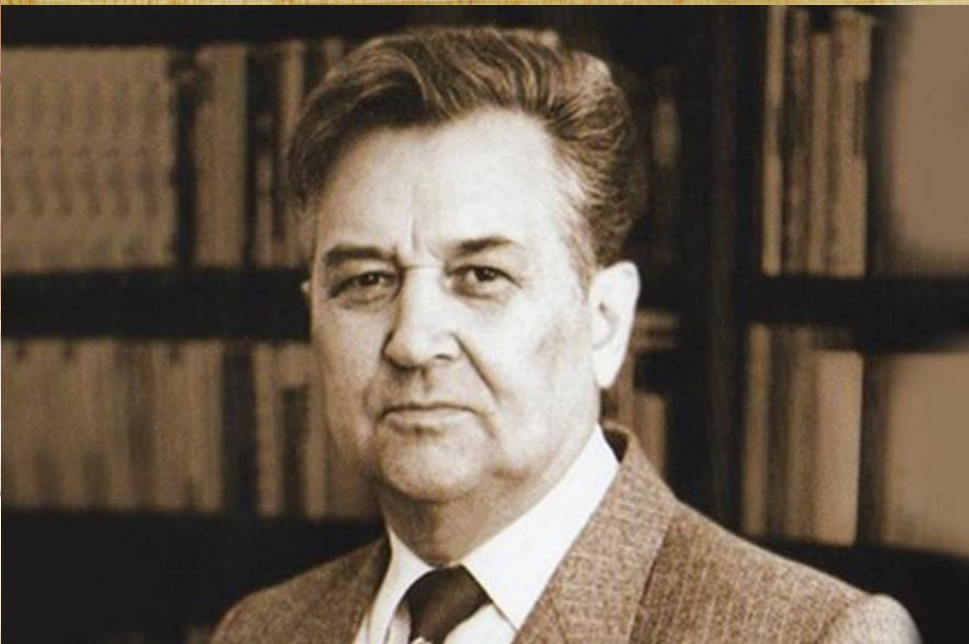
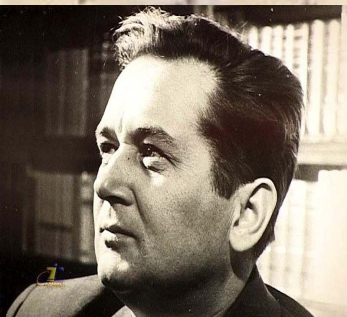
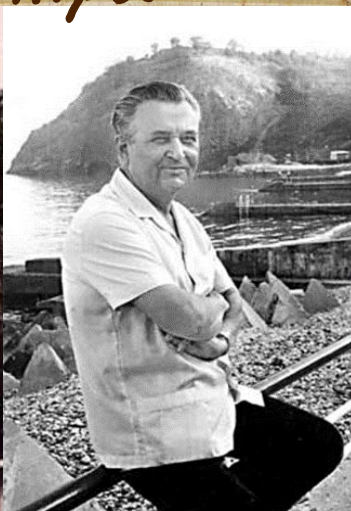
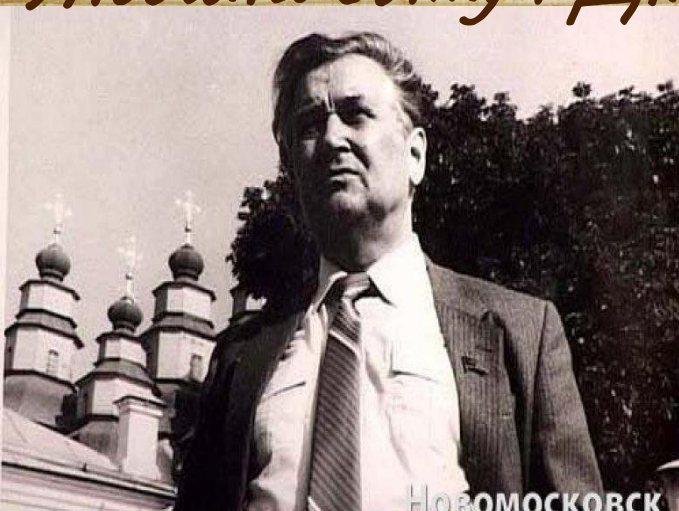

Олесь Гончар. Мрія і
дійсність у новелі «Модри
Камень»

Олесь Гончар

Людина світу і Дніпра

„Тоді я великий, коли буду, коли
творю.”

Життєвий шлях

Народився 3 квітня 1918 року в селі Ломівка неподалік Катеринослава. Після смерті матері, коли хлопцеві було 3 роки, його забрали на виховання дід і бабуся в село Суха Полтавської області. Бабуся замінила майбутньому письменникові матір.

Хата-музей Олеся Гончара в селі Суха Полтавської області

Навчання

- У 1933 році закінчив семирічну школу в сусідньому селі.
- У 1933-1937 роках навчався в Харківському технікумі журналістики імені Миколи Островського.
- Працював учителем у с. Мануйлівка і в Харківській обласній газеті «Ленінська зміна».
- 1938 року вступив на філологічний факультет Харківського державного університету.

У червні 1941 р. О.Тончар у пішов добровольцем на фронт. Про долю цього батальйону письменник написав у романі «Людина і зброя», за який був нагороджений державною премією ім. Т. Шевченка.

Вірші, що народжувалися в перервах між боями, сам письменник назве згодом «конспектами почуттів», «поетичними чернетками для майбутніх творів».

Нагороджений орденами "Слави" і "Червоної Зірки",
трьома медалями "За відвагу", медаллю "За
оборону Києва".

У 1940-1950-ті починає звучати нова тема — мирне життя людей, моральні аспекти їх взаємовідносин. У ці роки починається громадська і публіцистична діяльність Гончара. Він здійснює закордонні поїздки, підсумками яких стають книги нарисів «Зустрічі з друзями» (1950), «Китай зблизька» (1951).

У 1959 Гончар обирається головою Спілки письменників України

Гончар займався громадською діяльністю.

- *1959-1971 роках — голова правління Союзу письменників України*
- *1959-1986 секретар Союзу письменників СРСР, голова комітету з присудження Державної премії УРСР ім. Т.Г Шевченка.*
- *1966 році виступив на V з'їзді письменників України з доповіддю «Думати про великого».*
- *У 1980 році випустив книгу «Письменницькі роздуми», в якій підводив підсумок своєї діяльності.*

Твори О.Гончара
перекладалися 67
мовами.

У 2005 році Президент України
присвоїв Олесеві Гончару звання
Герой України (по смертно)

Помер український письменник 14 липня 1995 року в Києві. Похований на Байковому кладовищі. У 2001 році в Києві відкрито пам'ятник Гончару.

Літературна спадщина

Романи

- Прапороносці
- Піврїя 1952
- Перекоп 1957
- Людина і зброя,
1960
- Пронка 1963
- Собор 1968
- Циклон 1970
- Берег любові
1976

Повісті

- Стокгове поле
(1941)
- Земля гуде (1947)
- Микита Братусь
(1950)
- Щоб світився вогник
(1954)
- Партизанська іскра
- Кіноповість (1955)

Збірки оповідань

- Новели (1949)
- Південь (1951)
- Дорога за хмарами
(1953)
- Новели (1954)
- Чари-коміші (1958)
- Мама з Верховини
(1959)
- За мить щастя
(1964)
- Далекі вогнища
(1987)

«Модри Камень»

У літературі, як і в житті, все зрештою виникає з любові...

О. Гонгар

3 історії написання

Автор запрошує читачів слухати свої душі і відчути, як в обпаленій війною святості воскресає перша парость любові, ніби промовляє:

«Люди, збережіть над землею чисте небо, як дарований з раю блакитний дзвін».

На жаль, в Україні кинулися глушити цей *«блакитний дзвін»*, суворо судити і молодого письменника, і вистраждану в слові, поранену війною любов. Говорили, що Гончар проповідує зраду Батьківщині, адже любити іноземку заборонено законом.

«... наді мною несподівано гримнула гроза. Та ще й яка! Оповідання «Модри Камень» було надруковане, і оскільки в ньому йшлося про почуття кохання, що спалахнуло у радянського солдата до дівчини-словачки (тобто іноземки!), то авторові оповідання одна з республіканських газет одразу ж висунула тяжке звинувачення... від автора одвернулися навіть деякі вчорашні друзі... Серед тих, хто не зрікся, була також одна дівчина, котра згодом стала моєю дружиною»

Із «Письменницьких
роздумів»

Рік
написання:
1946

Жанр:
психологічна
новела

Стиль:
неоромантизм

*Новела, густа й
прозора, як
гірське озеро.
М.
Шумило*

словацьке містечко

Modrý Kameň

Синій Камінь

Тема:

трагічне кохання солдата-українця та дівчини-словачки, що виникло в період війни та окупації

«Дзвенить весна, гуде зелений дуб на згір'ях, і облизане каміння сміється до сонця.

Високе небо над тобою гуде од вітру, мов блакитний дзвін...»

Ідея:

**утвердження моральної
сили й внутрішньої краси
людини, сили кохання, яке
сильніше за смерть**

*«Доки зеленітимуть ці
гори і світить сонце,
ми будемо жити.*

*Я задихаюсь від такого
багатства!»*

«Ти — як жива...»

Проблематика:

- ❖ війна як руйнівник життя;
- ❖ подвиг солдатів-партизанів;
- ❖ прості людські почуття у воєнний час;
- ❖ закоханість як ознака життя в людських серцях;
- ❖ любов до рідного дому, рідної землі.

Герої:

**український
солдат-розвідник**

(оповідач)

Тереза

*(словацька дівчина,
його кохана)*

Ілля

(його товариш)

мати

поліцаї

Сюжетно-композиційні особливості:

- ✓ 5 розділів;**
- ✓ форма оповіді – монолог;**
- ✓ художнє обрамлення
(початок і кінець твору –
видіння, марення бійця,
розмова з уявним образом
Терези).**

Зав'язка:
зародження
кохання між
розвідником і
словацькою
дівчиною під
час випадкової
зустрічі

*«Ти стояла на стільці
боса, закриваючи
вікна...»*

*Скочивши з стільця,
ти стала навпроти
мене... Ти теж була в
білій сукні, і на рукаві
чорніла пов'язка...
Ти простягла мені
свою білу руку. А мої
були мокрі, червоні,
незграбні, в брудних
бинтах...»*

Кульмінація:

**розповідь
матері про
арешт Терези
поліцаями**

*— Ходи з нами! — І
повели Терезу на
Мікулов.*

*Я ледве встигала за
ними на гору. А вона
йде перед них і не
плаче, та тільки раз по
раз оглядається...*

*Хопили її попід руки і
кинули перед себе.*

*Штовхали, та
підганяли, та грозили:*

— Не оглядайсь!

Розв'язка: спогади-мрії оповідача про кохану

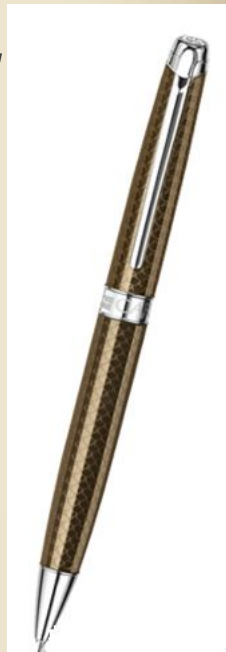

*«Померкло, стерлося
все. Навіть те, що
звуть незабутнім
першим коханням.
Чому ж ця випадкова
зустріч, єдиний
погляд, єдина ява у
великій драмі війни,
чому вона не меркне і,
відчуваю, ніколи не
померкне?»*

Ти — як жива.»

Палітра кольорів у творі

*О. Гончар уміло
використовує у
творі кольорову
гаму, яка допомагає
зрозуміти,
наперекір
усьому,*

*навіть смерті,
кохання живе!*

*Колір – це деталь,
символ, засіб
протиставлення і
розуміння ідеї твору*

Семантика кольору

**Білий –
невинність,
чистота і
радість;
душевна
гармонія**

«білі стрункі ноги...»

«білі руки...»

«біла легка сукня»

Семантика кольору

**Зелений –
природа й
молодість,
надія на
злагоду, мир
і спокій**

«зелені спини гір»

«зелений дуб»

Семантика кольору

**Голубий –
благородство,
ніжність і
вірність,
недосяжність
вічного**

«Модри Камень»

*«небо весняне
високе голубе»*

«блакитний дзвін»

«небовий ключ»

Семантика кольору

**Чорний –
темрява,
зло і смерть**

«чорне згарище»

*«чорна пов'язка
на рукаві»*

*«чорніють
німецькі машини»*

Семантика кольору

**Червоний –
кров і вогонь,
любов і
страждання**

*«втирає кривавицю
з обличчя»*

*«закривавлений
бинт»*

*«червоні, незграбні,
у брудних бинтах,
руки»*

Узагальнюємо вивчене

*Тестові завдання з вибором
однієї правильної відповіді*

1. Твір «Модри Камень» за жанром –

А оповідання

Б новела

В повість

Г легенда

2. Події у новелі відбуваються під час

А Першої світової війни

Б Національно-визвольної війни

В Другої світової війни

Г Чехословацько-угорської війни

3. Героями новели є всі, ОКРІМ

А друга Іллі

Б матері Терези

В словацького вояки Івана

Г дівчини Терези

4. Події у творі відбуваються

А у Польщі

Б в Україні

В у Німеччині

Г у Чехо-Словаччині

5. Модри Камень – це назва

А скелі

Б містечка

В гори

Г річки

6. «Модри Камень» у перекладі означає

А «синій камінь»

Б «дрібний камінь»

В «мудрий камінь»

Г «дорогоцінний камінь»

7. Темою твору є

А трагічна доля українського народу, що опинився між вогнями двох систем — фашистської та радянської

Б спогади українського партизана про перехід через Альпи

В трагічне кохання солдата-українця та дівчини-словачки, що виникло в період війни та окупації

Г злет патріотичного духу словацького народу на війні як важкому випробуванні

8. Твір «Модри Камень» — це зразок

А імпресіонізму

Б неоромантизму

В символізму

Г реалізму

**9. У творі порушено всі названі проблеми,
ОКРІМ**

А війна як руйнівник життя

Б любов до рідної землі

**В закоханість як ознака життя в людських
серцях**

Г історична пам'ять

10. Оповідь у творі веде солдат, ім'я якого

А Ілля

Б Францішек

В Олесь

Г невідоме ім'я

11. До композиційних особливостей твору належать усі названі, ОКРІМ

А новела складається з п'яти розділів

Б твір написано у формі звертання оповідача до дівчини

В відсутність пейзажів

Г твір має основну частину і художнє обрамлення

12. Кульмінацією у творі є

А арешт дівчини

Б спогади-мрії оповідача про кохану

В зародження кохання між хлопцем і дівчиною

Г розмова з уявним образом Терези

13. Подія в новелі, яка не відбувається в реальності, а постає в уяві героя, це –

А ночівля в будинку словацької родини

Б прощання з Терезою

В звільнення Модри Каменя

Г розмова з Терезою після закінчення війни

14. Згадана у творі квітка, що символізує вічну красу і пам'ять про кохання, це -

А первоцвіт

Б сон-трава

В молочай

Г небовий ключ

15. Ідеєю твору є

А незламність сили і непохитність духу українських солдатів у роки війни

Б гуманістична ідея звільнення людини від будь-якого насилля

В утвердження сили любові та життя

Г возвеличення подвигу партизан в роки війни

Д/З:

Опрацювати біографію Гончара ст. 178 – 179; конспект, презентація. Прочитати новелу «Модри Камень», виконати тестові завдання (презентація).

